

Ishaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 240 K

mesечно 20

zaased. ozemlje . 800

za inozemstvo . . 600

Oglasi za vsak mm višine

stolpca (68 mm) . 2 K

malj oglasi do 30 mm

stolpca (68 mm) . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta 11, 185

Telefon št. 71.

Upravišništvo:

Sodna ulica 9, 6

Telefon št. 312

Račun kr. pošt. št. 4. uradno

št. 11.81 K

Ljubljana, 26. julija.

Politika je običajna nehalnost. Po-
sebnost Slovencev smo v tem oziru ve-
liki: političnim vodjem, zavidanim in
osvojenim, do kosti ogledanim od
nasprotnikov pa tudi od pristajalcev, pri
nas ni ravno mehko postojalo. Če kaj
ne gre po sreči, je malokoga najti, ki
bi branil, kaj še da bi pomagal.

Ob vsem tem cinizmu, ki mnogim
spodobnim brani pot v politiko, vendar
v tem naročju živi občutek neke objek-
tivnosti, ki preko osebnih antipatij in
neprikljub in celo preko načelnih razlik
priznava resnico. Može, ki so se žrtvo-
vali v javnem življenju, lahko računa-
jo na srčno zaslonbo poštenih.

Avstrijska reakcija je med vojno
spodletela brez temeljite informacije bi-
la okrog sebe, da oplašil malodušno.
Obenem pa je policija iskala v naših
vrstah, da uniči sile, ki so se ji zdele
opasne za obstoj Avstrije. To delo je
bilo v roki dosti dobro poučenega vo-
dilnega policijskega uradnika Mihajla
Skubljaja, ki je instinktivno naperil
moč državne pesti z vso brezobzirnostjo
na dva moča, ki sta se mu zdela
zelo nevarna radi svojega mišljenja,
odločnosti in inozemskih zvez: na Iva-
na Hribarja in dr. Žerjavo.

Že desetletja je bil Ivan Hribar trn
v peti Avstrijancev. Njegov nacionalni
radikalizem je vedno »dihal« po ne-
čem, kar je do dna pretresalo avstrijskega
patriotizma: po Rusiji, po Srbiji in
po panslavizmu. Njegov boj z državo,
ki mu je odrekla patriotsko kvalifikaci-
jo za ljubljanskega župana, v času,
ko se je malokdo upal dvomiti o ne-
minljivosti črno - žolte slave, je bil po
septembrskih dogodkih mogočen po-
jav revolucionarne odpornosti poni-
žanih Slovencev.

Trpljenje Ivana Hribarja za njegovo
prepričanje je bilo veliko. Ko mislimo
na vse to, kar so je zadnjih 40 let go-
dilo v tej ubogi Sloveniji, nas neodol-
ljivo premaga občutek, da je lepo za
naš narod, da smo doživeli, da prihaja
Ivan Hribar jutri v Ljubljano kot prvi
funkcionar države v oči naši domo-
vini. Ako na nič drugega ne pomislimo
nego na desetletne borbe črno - žolte
z Bleiweisove ceste proti belo - modro-
rdečim, na vse faze in peripetije, zla-
sti na tragedijo teh borb, moramo da-
nes na dnu srca mi vsi, ki nam je na-
rodna ideja vrhovna vodnica življenja,
priznati, da ni le Ivanu Hribarju, tem-
več nam vsem lepo zadoščenje, da za-
sedel na odlično mesto na Bleiweis-
ovi cesti.

Naša država ne more nikdar priti v
položaj Avstrije, ki je poginila v stra-
hu pred onimi narodi, ki jih je teptala
skozí desetletja. A prva leta vsake dr-
žave so najnevarnejša doba njihovega
življenja. Vse silo sovražstva, lečeče
prvi čas vrste v prahu, čez nekaj let
dvigajo glavo, da poskusijo, ali se ne-
sreče ne da morda vendarle popraviti.
Tako bje tudi naša država boji z
ostanki preteklosti, obenem pa se brani
proti napadom od strani socialnih
prenapetosti, ki v slepem sovraštvu
proti imetju raje hočejo vse uničiti in
upropasti, nego podati se na mirno
delo. Ivanu Hribarju bo dana lepa na-
loga, da iztrebi odpor narodnega se-
paratizma in socialnega terorizma ter
s tem odpre pot mirnemu gospodarske-
mu delu, ki naj izleči vojne rane in
Sloveniji zagotovi častno in odlično
mesto v svobodni domovini.

Ravno je sedem let, kar je bila v
Avstriji odredjena mobilizacija. Srbiji
pa je bil poslan državni ultimatum. Da-
nes, jutri in v prihodnjih dneh je oblet-
nica nešteti preganjanj. Mi vsi, ki
smo preživeli tiste strašne dni, z gnje-
vom mislimo na nekdanje tlačitelje in
na njihove domače zavezničke. Stari
borci in stari nasprotniki so tu. Bojna
četa proti malkontenti, reakcij, proti
separatizmu, a za popolno ujedinjenje
vsega jugoslovenskega naroda, da
uvedbo normalnega reda in dela — je
pomnožena za krepkega boritelja. Naša
fronta je široka in v moči svoje
ideje nepremagljiva. Kraljevemu na-
mestniku je službena naloga, da jo
na odličnem svojem mestu potisne
krepko naprej.

PEČUH ZA ZAPADNO MAD- ŽARSKO.

London, 25. julija. «Morningpost»
piše, da žele zavrniti, naj Madžar-
ska izroči na podlagi trianonske po-
godbe Avstriji zapadne madžarske
županije. Ako bi Madžarska ne hote-
la izročiti teh krajev Avstriji, je ver-
jetno, da bodo zavezniški dopustili,
da obdrži kraljevina Srbov, Hrvatov
in Slovencev Pečuh.

Zakonska zaščita države

PO VZORCU AMERIKE IN ŠVICE. — SKLICANJE ZAKONO-
DAJNEGA ODBORA. IN NARODNE SKUPŠČINE.

Beograd, 25. julija. (Izv.) Vprašanje
ukrepov, ki jih naj vlada stori proti
komunističnim akcijam, je bilo danes
pretresano na ministrski seji, ki se je
vršila dopoldne. Razpravljalo se je
pred vsem o prvem delu načrta za-
kona o zaščiti države, ki je bil izde-
lan v teku zadnjih dni od posebne ko-
misije. Ta zakonski načrt je izdelan
po sličnih zakonih, ki so danes že v
veljavi v Zedinjenih državah in v Švi-
ci. Na jutrišnji donoldanski seji mini-
strskega sveta bo ta zakonski načrt
ponovno razmotrivan, nakar bo po-
poldne predložem zakonodajnemu od-
boru.

Ker se smatra, da so pri atentatu
tako na regenta kakor tudi na pokoj-
nega ministra Draškovića kompromi-
tirani osebito oni komunistični po-
slanci, ki so člani izvršilnega odbora

komunistične stranke, je večina mini-
strskega sveta za to, da se dočlene
poslanke stavi pred sodnijo. To vpra-
šanje bo — — — — — narodni skupšči-
ni v odločitev.

Beograd, 25. julija. (Izv.) Predsed-
nik narodne skupščine je v sporazu-
mu z ministrskim svetom odločil, da
se skliče jutri, v torek dne 26. t. m.,
popoldne zakonodajni odbor, a v so-
boto dne 30. t. m. narodna skupščina,
da sklepa o ukrepih vlade proti komu-
nistom.

Beograd, 25. julija. (Izv.) Danes po-
poldan je bil održan sestanek demo-
kratskega kluba, na katerem je bil
razmotrivan načrt zakona o zaščiti
države. Konferiralo se je tudi o tem,
kakšno stališče naj zavzame demo-
kratska stranka napram komunistom
po njih terorističnih akcijah.

Po Draškovičevem pogrebu

SOŽALJA REGENTA IN TUJIH VLAD.

Beograd, 25. julija. (Izv.) Povodom
smrti ministra Draškovića je prejela
naša vlada sožalne brzojavke iz vseh
evropskih držav. Prva je prišla brzo-
javka francoske vlade.

Beograd, 25. julija. Regent prestolo-
naslednik Aleksander je poslal zelo
toplo izjavo sožalja ministrskemu
predsedniku povodom smrti Milorada
Draškovića. Vlada je sinoči poslala
obširno poročilo prestolonasledniku o
velikem razburjenju, ki je zavladalo
po vsej državi proti komunistom.
Istotako je vlada poslala v Pariz na-
črt zakona o zaščiti države.

Beograd, 25. julija. Mnogo poslan-
cev ni niti čakalo poziva in so prišli
v Beograd. Zakonodajni odsek bo
najprej volil predsednika na mesto
odstopivšega dr. Ninčiča in novega
podpredsednika na mesto poslanca
Demotrovića, ki je imenovan za na-
mestnika v Zrebu. Nato pride na
razpravo predlog o zaščiti države.
Narodna skupščina bo potem nadalje
razpravljala o tem predlogu. Za se-
daj je težko reči, ali bo narodna
skupščina po sprejetju predloga še
zborovala ali ne. Verjetno je, da ne
bo nadaljevala svoje delovanje.

Anglija podpira jadransko politiko Italije

Beograd, 25. julija. Presbiro poroča
iz Londona: «Daily Telegraph» pri-
naša uvodni članek «Anglija in Itali-
ja», v katerem pravi med drugim:
Italija ima večji interes za Jadransko
kako za Egejsko morje. Namen nje-
nega vstopa v vojno je bila strateži-
na imuniteta na Jadranu. Tu so se
italijanske težnje križale s težnjami
kraljevine Srbov, Hrvatov in Sloven-
cev. Ako pogledamo na zemljevid,
bomo lahko razumeli postopanje Ita-
lije. Na zapadni obali ni pristanišč,
med tem, ko je dalmatinska polna
otokov, luk in prelivov. Močna drža-
va na dalmatinski obali more biti ne-

varna pomorskemu in trgovinskemu
položaju Italije. Zato je Italija zased-
la Valono in zahtevala mandat nad
Albanijo. Albanci so temu nasproti-
vali in so se tudi Italijani odrekli
mandatu, vendar pa se je sklenila
konvencija z albansko vlado, v kateri
si pridružuje Italija pravico, da more
ponovno zasesti Valono, ako nastane
nevarnost na eri strani. Italija hoče
obdržati otok Saseno kot prvotno
pomorsko bazo. Vrhovni svet in zve-
za narodov bosta najbrže odobrila ta
sporazum. Anglija želi ugodno reši-
te tega vprašanja ter podpira upra-
vičene korake Italije.

Vesti o regentovi zaroki

Zagreb, 25. julija. Kakor doznava
dopisnik «Riječi», trdijo diplomatski
krogi, da se je regent Aleksander
zaročil v Parizu z vojvodinjo Zofijo
D'Ysa. O tej zaroki se doslej še ni
uradno poročalo.

Zapisega maribor- skega župana

Maribor, 25. julija. (Izv.) Danes po-
poldne ob 8. je bila prva svečana seja
novega občinskega odbora v Maribo-
ru. Navzoči so bili razen treh vsi od-
borniki. Sejo je otvoril kot zastopnik
vlade okrajni glavar dr. Lajncic, ki je
po kratkem nagovoru zaprisegel novo-
ga župana Viktorja Grčarja, ta pa po-
tem podžupana Ivana Rogliča. Župan
Grčar je takoj prevzel predsedstvo in
je v daljšem govoru razvil svoj pro-
gram, v katerem poudarja zlasti po-
trebo složnega dela vseh strank za go-
spodarski in prosvetni razvoj Maribo-
ra. K sklepu svojega govora vabi žu-
pan občinske odbornike, naj se udele-
že jutri ob 19-35 sprejema kraljevega
namestnika Ivana Hribarja, ki se pelje
skozí Maribor na svoje službeno mesto
Ljubljano. — Župan izjavlja končno
še, da bo pred prihodnjo sejo sklical
še sestanek klubovih načelnikov, da se
z njimi pogovori glede delovnega na-
črta kakor tudi glede težnj posame-
nih strank. — Seja se je zaključila ob
19-45.

Po seji so na magistratnem poslopiju
razvesili rdečo zastavo ter kratko nato
še državno in slovensko. Večje gruč
občinstva so župana ob njegovem od-
hodu iz magistrata pozdravljale s plo-
vanjem.

Zalosten izgred orožnika

Streljanje v železniškem vagonu.

Zagreb, 25. julija. Včeraj sta v Dugem
selu vstopila v vlak, ki vozi iz Koprivnice
ter prihaja v Zagreb ob 21.24, brata Ru-
dolf in Fran Horvatić, prvi uradnik dave-
nega urada v Zagrebu, drugi tipograf. Na-
vedenca sta prepevala in vzklikala. V nji-
ju vagon je prišel radi tega orožnik s puš-
ko, ki je prišel prigrigovarjati Franu Hor-
vatiću in pripomnil, da ga bo aretirjal, ako
bo še nadalje prepeval. Nato se je razvil
oster prepir. Za nekaj časa je orožnik Du-
kan Krušić odšel iz vagona, ko se je pa
vrnil je napovedal Franu Horvatiću are-
tacijo. Horvatić je sedel na klopi poleg
bančnega uradnika Zlatka Arnolda iz Za-
greba, medtem ko je poleg njega stal
Ivan Kasandra, ki je prišel v vlak u
njegovo bližino. Rudolf Horvatić je stal
med vrati kupca. Medtem se je nadaljeval
prepri, v katerem je rekel orožnik vsem
sopotnikom, da so komunisti. V nadalj-
njem prepri je stopil orožnik Krušić v
kot kupca, ki je bil slučajno prazen ter
oddal proti Franu Horvatiću strel iz puš-
ke. Strel pa je zadel njegovvega brata
Rudolfa Horvatića, Zlatka Arnolda in
Ivana Kasandra. Zlatko Arnold je obležal
na mestu mrtve. Rudolfa Horvatića so
prepeljali težko ranjenega v bolnico, me-
dtem ko so Ivana Kasandra, ki je bil lahko
ranjen v bok, odpustili v domačo oskrbo.
Orožnik Krušić je bil uslužben pri komisa-
rijatu železniške policije v Koprivnici ter
je bil po tem činu oddan v zapore tukaj-
šnjega vojaškega sodišča in se bo postoi-
lo proti njemu z vso strogostjo zakona.
Vseled sklepa ministrskega sveta se bo po-
greb pokojnega Zlatka Arnolda izvršil na
državne stroške

Velika eksplozija v Pulju

SMODNIŠNICA V VALLELUNGI PRI PULJU ZLETELA V ZRAK.

Trst, 25. julija. (Izv.) Okoli polnoči
v noči od petka na soboto je raz-
svetlil naenkrat mesto velikanski
plamen, kateremu je takoj nato sle-
dila strašna eksplozija. Sipe po ok-
nih so popokale in na mesto so za-
čele padati razne stvari kot kame-
nje, les, opeka in drug material.

Takoj se je raznesel glas, da je
eksploziralo veliko municijsko skladišče
v Vailiungi in da so celi objekti
v plamenu. Prebivalstva se je
polastila divja panika, ker je vedelo,
da je nevarnost velikanska, ako se
vnamejo tudi bližnja skladišča, kjer
se nahajajo velikanske množine mu-
nicije in razstreljiva. K sreči se je
posrečilo požar omejiti.

V zrak je zletel objekt št. 32, ki je
bil poln topniške municije.

Število žrtev je veliko; koliko je
mrtvih, se še ne ve, število ranjenih

pa presega sedaj že 100. O vojaški
straži, ki je bila okoli objekta, se še
ne ve ničesar; verjetno je, da je pri
eksploziji odletela v zrak. Tudi iz
okolice dovažajo ranjenike, ker so
razni predmeti leteli več kilometrov
naokoli.

Neka goreča snov je padla v luki
na parobrod «Albatros», ki je bil v
istem hipu ves v plamenu. Rešilna
akcija je bila nemogoča, parobrod se
je kmalu potopil.

Kako je prišlo do eksplozije se še
ne ve, vendar se sumi, da je delo
zločinske roke. Že da časa so opa-
zovali in zasledovali okoli gozda, ki
se v njem nahajajo skladišča, sumljive
elemente; dva so nedavno aretirali,
ker sta prižgala v gozdu ogenj. Pre-
iskava se vrši z največjo naglico in
strogostjo.

Upori gladijočih v Rusiji

POTOPLJENA LADJA. — NAD STO ŽRTEV.

Pariz, 25. julija. Dopisnik lista
«Daily Express» poroča, da se cení
število beguncev iz lakotnega ozem-
lja ob Volgi na več kot 30 milijon-
ov. Bežeč si vzamejo vsa živila z
naskokom in zakoljejo vse živali, ka-

tere morejo dobiti. Osvajajo si že-
lezniške vlake ter jih rlenijo in na
ta način povzročajo nerad v prome-
tu. Ogroženi kraji so — — — — — silili za vo-
jaško zaščito. Že poročajo o spopa-
dih med stradajočimi in četami.

Zastraženje albanske meje

Beograd, 25. julija. Vlada je pod-
vzela vse korake, ki jih nalaga
opreznost, da albanske čete ne bi
prekoračile naše meje. Mejo je za-
stražila z vojaštvom. To je bilo po-
trebno zaradi vstaje miriditov, ker
bi nam sicer pretila nevarnost, da
kak oddelek vstašev prestopi mejo
in na našem ozemlju pustoši vasi.
Dopisni bil prijavljen še noben slu-
čaj spopada med našo vojsko in al-
banskimi vstaši.

Skadar, 25. julija. Albanska vlada
pošilja čete v Skadar, ki naj ojačijo
mejo proti Jugoslaviji, ker se boji,
da naša vlada ne bi intervenirala v
korist Miriditov. Albanska vlada je
moralala poslati vojske namesto oro-
žnikov, ker so ti vsled slabih plač vsi
zapustili svoja mesta. Doslej je pri-
šlo okoli 1000 mož na mejo in so za-
menjali orožnike.

Turški poraz v Mali Aziji

Beograd, 25. julija. (Izv.) Grško po-
slanstvo v Beogradu priobčuje ko-
munike o vojaški akciji v Mali Aziji.
Velika bitka pri Eski Sehiru je kon-
čala s sijajno zmago grške vojske.
Sovražnik je že potisnjen 45 km za-
padno Eski Sehiru nazaj. Od Angore
do Eski Sehiru je 200 km. Sovražnik
beži v nočni marših nepretrgoma
nazaj. Zapolnjeno je 40 topov, veliko
število vojakov je ujetih.

NOV SOKRIVEC ATENTATA NA MINISTRA DRAŠKOVIĆA.

Beograd, 25. julija. (Izv.) Danes je
dovršeno zasliševanje atentatorja Ali-
jagića in njegovoga sokrivca Celja-
kovića. Nadaljevanje preiskave je
dalo povod za aretacijo tretjega
osumnjenca Lonardića. — Trojica bo
sedaj postavljena pred sodnijo.

POLITIČEN ROPARSKI NAPAD.

Dunaj, 25. julija. (Izv.) Tu je bil izvršen
iz političnih motivov težki roparski na-
pad. Sedem neznanih moških je udrl v
stanovanje ruskega polkovnika Freyber-
ga; z orožjem v roki so mu vzeli vse nje-
gove papirje in akte, ki so jih zapli v tri
kovčke in odnesli. Neki bivši ruski kape-
tan, ki se je ravno nahajal v stanovanju,
je bil proti njim brez moči. Polkovnikovo
ženo so z revolverjem prisilili, da jim je
odprla predale moževne mize. Sigurno je,
da so bili roparji boljševiški emisarji. Za
pred nekaj časa se je namreč ruska so-
vjetska vlada pritožila pri avstrijski vla-
di, češ da zbira polkovnik vojske za belo
armado. Politija zasleduje storilce.

NEURJE V JUŽNI SRBIJI.

Beograd, 25. julija. (Izv.) Kakor se na-
čelno poroča, je bilo neurje, ki je div-
jalo zadnje dni v južni Srbiji, veliko hu-
je, kakor se je prvotno mislilo. Škoda je
naravnost ogromna, posebno na poljih.
Vse telefonske in brzojavne zveze so že

sedaj prekinjene. V Velezu, je navibta raz-
bila vrata sreske uprave in odnesla vse
akte, ki so reprezentirali veliko zgodovins-
ko vrednost. Neko osebo je vrgla burja
v Vardar. neznana je tudi usoda neke
družbe, ki je potovala z vozom iz Štipa v
Veles.

ŠTETJE DVOJNIH VOJNIH LET ZA VPKOJENCE.

Beograd, 25. julija. Minister za finance
dr. Kumanudi je sprejel odposlanstvo
udruženja državnih vpokojencev, ki so se
pritožili radi nepravilno odmerjenih po-
lojin. Ob tej priliki je minister dr. Ku-
manudi obvestil odposlanstvo, da bo na-
knašne izdal odlok, da se prizna dvojni
na službena leta vsem vpkojencem, ki so
bili v vojni od 1. 1912. do 1. 1920. kot vo-
jaški obvezniki uradniške vrste.

Borza 25. julija

Zagreb, devize: Berlin 215.75—216.50,
Milan 733—738, London 592—596, New-
York izplačilo 165.50 — 167, šek 163.50 —
164, Praga 214.50—215.50, Svica 2700, Dunaj
18.95 — 19.05, Budimpešta 50.50—51.
Valute: dolar 142—162.50, avstrijske
krona 19.50—21, švedske krona 220, franki
570, napoleoni 548—555, marka 216—217,
leji 220—225, lire 732—734, turške zlate
leje 650.

Banka za Primorje 800—550
Trg. obrtna banka 420
Hrv. esk. banka 695—690
Brodski banka 460
Poljedelska banka 95—96
Jadranska banka 1850—1860
Ljub. kreditna banka 600—620
Jugoslovenska banka 536—545
Narodna banka 540—545
Praedion 5125—5150
Reška pučka banka 420—425
Srpska banka 712—710
Nr. šumska industrija 625
Naškiška industrija drva 555
Dubr. par. družba 4200
Gutman 1125—1200
Isis 260—265
Slavonia 760—760
Ljub. strojne tovarne in livarne 350
Trbov. premogokopna družba 740—765

Curir, devize: Berlin 7.80, Holandija
191, Newyork 609, London 21.81, Pariz
47.05, Milan 25.45, Praga 780, Budimpešta
1.85, Zagreb 3.70, Bukarešta 8.25, Varša-
va 0.33, Dunaj 0.75, avstrijske krona 0.80.

Dunaj, devize: Amsterdam 0, Zagreb
523—524, Beograd 2210—2230, Berlin 1207
—1218, Budimpešta 275—278, Bukarešta
1295—1305, London 3440—3460, Milan
4215—4235, Newyork 963—967, Pariz
7430—7470, Praga 1243—1249, Solija 810—
820, Varšava 45—47, Curir 15.725—15.775.
Valute: dolarji 956—960, bolg. levi 810
—820, nemške marke 1207—1213, angleški
funti 3420—3440, francoski franki 7430—
7470, hol. goldinarji 0, italijanske lire
4190—4210, jug. dinarji tisočaki 2200—
2220, poljske marke 44 — 46, rom. leji
1290 — 1300, švicarski franki 15.675 —
15.725, češkoslovaške krona 1252—1253,
madžarske krona 275.50—278.50.

Usodna obletnica

Vrhuše kje visoko julijске solnce. Prav tako je žgalo one usodne julijске dni, ko se je odločala usoda Evrope, ko so padale kocke, ki so sprožile enega največjih oboroženih konfliktov, kar jih pozna svetovna zgodovina.

Na dan 28. julija je izročila Avstrija v Beogradu ultimatum, ki ga je tako sestavila, da ga Srbija ni mogla sprejeti, ako ni hotela napraviti križ preko svoje državne samostojnosti, priborjene v stoletnih bojih in naporih.

Dne 28. julija je Pašić v imenu srbske vlade podal odgovor, ki so ga dunajski močniki smatrali kot nezadovoljivega. In isti dan so bila izdana povelja za mobilizacijo, tako v Srbiji, kot v Avstriji. Neštetim stotisočom ne ostala v spominu ona znamenita nedelja dne 28. julija, ko je bilo, kakor da se je življenje vzdignilo iz tečajev, v živahnih mestih kakor v tihih, da devalvacijski hrabi in gorami počivajočih vaseh je prenehal vsakdanji utrip dela in življenja, je zastal takt vsega dejanja in nehanja. Silni alarm je zmedel milijone.

Danes praznujemo še vedno obletnico onih usodnih dni. Tri najmočnejše velesile one dobe leže v razvalinah, na vseh straneh, v vseh delih sveta, v vseh panogah političnega, gospodarskega, kulturnega in osebnega življenja so ostale silne posledice velike vojne. Tudi danes po sedmih letih opazujemo še povsod sledove velikega razdeljanja; le polagoma in počasi se vrača svet zopet v svojo staro strugo.

Nam Jugoslovanom je prinesla velika doba gore gorja, decimirala je naše vrste, toda na koncu nam je vendarle prinesla osvoboditve in ujedinjenje. Na mestu one ohole Avstro-Ogrske, ki je nameravala kratkoma uničiti jugoslovanski Piemont, je ostal neznan ostanek, borni državi Avstrija in Madžarska, ki morata marsikak ukrep

Beograda sprejeti kot ultimatum, ki ga je treba izpolniti... Res da je velik del Jugoslovanov ostal izven naših državnih meja, toda zato pa se ob današnji obletnici v živo zavedamo, kako se obrača kolo usode in Postojna, Gorica in Trst nam v teh mislih niso tako daleč.

Ves slovanski svet ima vzroka, da gleda ob sedmi obletnici začetka svetovne vojne z boljšimi nadami v bodočnost. Če izvajamo neznatnejše obsejne predele, nimamo danes slovenskega naroda, ki bi moral služiti svojemu zatiralcu. Svetovna vojna i kljub vsemu prinesla osvoboditve Slovanov.

Da, ostaja nam grenka misel na Rusijo. Tu gospoduje še vedno na široko posledice strašne vojne, gospodujejo tedaj tam najdalje, kjer so mislili, da se jim bodo izvilji najhitreje. Toda za Rusijo ne skrbimo; izkoplje se iz današnje nesreče in se povzdigne še čez staro višino; pripravljamo se doma že sedaj, da bomo kos spremeni situaciji.

Svetovna vojna je prinesla nedoumna razočaranja, prevrgla je nešteto izkušenj in naziranj, a postavila je tudi nebroj novih idej, novih nad, pa tudi novih utopij. Čas nam jih bo ocenil in presodil vse. Zalibog pa se že danes prav dobro zavedamo, da bo čas neugodno presodil tudi ono mnenje, ki je marsikomu pomagalo preko težavnih kriz silnega konflikta, misel, da bo svetovna vojna ostala — zadnja v zgodovini človeštva. Zakaj obzorje se nikakor ni zadostno razčistilo, le premtogo mednarodno - političnih vprašanj je ostalo neresenih, težka naloga bodočih rodov.

Tudi mi ostanemo trdno na priborjenih svobodnih tleh. Današnja obletnica nas dviga k optimizmu.

Pogreb Milorada Draškovića

Beograd, 24. julija.

Tužno-veličastno slavoje, s katerim je spremljal danes Beograd in z njim ves ostali narod po svojih zastopnikih k večnemu počitku umorjenega ministra Draškovića, je najboljšje dokazal, kako veliko je splošno ogorčenje nad zločinskimi fanatizmom one pešice ljudi, ki vidijo možnost boljše bodočnosti edino v nesmiselnem in pogubnem uničevanju vsega obstoječega. Desetstisoč, ki so se poslavljali danes na beografskih ulicah od njega, ki je padel kot žrtev tega blaznega sovraštva do današnje družbe, so pričali najbolje, kako odločno odklanja narod v vseh svojih slojih te pojave rdečega terorja.

Beograd je bil ovit v žalne zastave. Že v petek in soboto so izvesila črne zastave državnih in druga javna poslopja, v soboto večer in danes jutraj so odeli v črno svoje zgradbe tudi privatniki in to ne le po ulicah, po katerih se je imel pomikati sprevod, ampak tudi po ostalem mestu.

Pogrebne slavnosti so se začele danes dopoldne ob devetih. Ze mnogo prej so se stvorili po ulicah, ki so bile določene za sprevod, gosti kordoni občinstva iz Beograda ter bližnje in daljne okolice. Oddaljenejši kraji so bili zastopani po številnih odposlancih, zlasti številno je bil zastopan rudniški kraj, kjer je bil pokojnik doma in katerega je sedaj zastopal tudi v konstituantii. Pred oficirskim domom, v katerem je bilo razpostavljeno truplo pokojnika, so se zbrali vsi v Beogradu navzoči ministri, razen ministrskega predsednika Pašića, ki zaradi slabega zdravja ni mogel prisostvovati sprevodu, a se je zato udeležil cerkvenega rekvijema v saborski cerkvi. Zastopani so bili dalje vsi uradi, vojaški in civilni, ter nešteto odposlanstva narod-

nih organizacij. Zbrali so se tudi vsi v Beogradu navzoči poslaniki tujih držav oziroma njihovi namestniki. Dvorana, v kateri je bil mrtvaški oder, je bila prenapolnjena z venči, med njimi krasen velik venec prestolonaslednika regenta s trakom v državnih barvah.

Ob 10.10. so prinesli ministri dr. Kumanudi, Pribećević, dr. Kukovec in dr. Krizman krsto iz oficirskega doma in jo položili pred zgradbo na pripravljeno lafeto. Godba je igrala med tem pretresujočo Chopinovo žalobno koračnico. Ko je odigrala, se je poslovlil od pokojnika v imenu armade generalštabni polkovnik Dragutin Grozić, ki je poudarjal velike zasluge pokojnika za našo mlado vojsko. Zlasti je spominjal na zasluge, ki si jih je pridobil umorjeni Drašković v nesrečni zimi srbskega umika preko alpskih gor. Milorad Drašković je zastopal takrat vojnega ministra in je kot tak z neprimerno osebnim poštrevnostjo in hrabrostjo vodil umikanje srbske armade.

Po Grozićevem govoru se je razvstila sprevod po določenem programu. Otvorili so ga nosilci velikega križa in žitnega klasja. Sledila jim je nepregledna vrsta nosilcev z venči, ki jih je bilo mnogo nad 100. Dva uslužbenca pogrebnega zavoda sta nosila pokojnikove redove in odlikovanja, za njima pa je korakal oddelek vojaštva v polni vojni opremi z godbo na čelu. Sledila so razna društva s svojimi zastavami, omladinske organizacije, 32 duhovnov z episkopom Hilarijem Radovićem na čelu. Za vozom s pokojnikovim truplom so šli najprej vsi ministri, potem pa poslanci, člani državnega sveta, kasacijskega sodišča, glavne kontrole, zastopniki akademije znanosti iz Beograda in Zagreba, profe-

sorji beografske univerze in deputacijama zagrebske in ljubljanske univerze, uradni ministri, beografski župan s občinskimi svetovci, skoro polnoštevni oficirski zbor in na to zopet nepregledna vrsta raznih društev in ostalega meščanstva. Sprevod je zaključil zopet oddelek vojaštva z godbo in ena baterija topništva.

Pred saborsko cerkvijo so sneli truplo štirje poslanci, bivši ministri, in prenesli krsto v cerkev, kjer je opravil episkop Hilarij cerkvene obrede ob asistenci vse beografske duhovščine. Rekvijemu sta prisostvovala razen ostalih odličnikov, ki so prišli s sprevodom, tudi princ Gjorgje v majorski uniformi, spremljan od generala Hadžića in ministrski predsednik Pašić. Po končanem obredu se je poslovlil od Draškovića episkop Hilarij v imenu srbske cerkve, za njim pa ministri dr. Kumanudi v imenu kraljevske vlade. Globok vtis je naredil na vse navzoče govor pokojnikovega osebnega prijatelja Ljube Davidovića, ki se je poslavljajal od umrlega sobojevnika v imenu demokratskega kluba. Navajamo iz njegovega govora sledeče značilne besede:

«Pokojnik zapnišče v nas svet spomin na njegovo junakaško držanje in državljansko modrost. Spominjam se njegovih skrbi na potu preko alpskih pečin, ko smo ostali brez vsakih sredstev za življenje, in onega časa, ko nam je stala pred očmi pogibelj celokupnega naroda in vojaštva, ki sta čakala živl, katerih ni bilo od nikoder. Tedaj je pokojni Drašković pogledal smrti v oči in nam dal moč, da smo se uprli tej smrti ne samo mi, temveč tudi naša premagana vojska. On nam je odkupil današnjo ogroženo svobodo s svojo rodoljubno krvjo.»

V imenu radikalcev se je poslovlil poslanec Marko Gjurišić ki je kot politični nasprotnik pokojnika poudarjal, kako je on v svojem aktivnem političnem delovanju vedno stavil državne interese nad vse, v političnem strankarskem boju pa bil vedno stvaren in taktčen. Tajnik Narodne skupščine dr. Janjić, ki je govoril v imenu parlamenta, je poudarjal, da je bil pokojni Milorad Drašković eden najmarljivejših članov parlamenta, kateremu je pripadal nad 20 let. Bil je človek, prošet do zadnje kaplje svoje krvi z duhom parlamentarizma in demokratizma. Volja naroda mu je bila prvo in najsvetije načelo, kateremu se je vklonilo vse drugo.

Po končanih govorih so princ Gjorgje, ministrski predsednik Pašić, ministri, poslanci in drugi dostojanstveniki izrazili nesrečni pokojnikovi vdovi svoje sožalje, nakar so načelniki notranjih poverjeništev pri pokrajinskih vladah dvignili krsto, jo nešli iz cerkve in jo položili zopet na lafeto. Malo pred pol 12. se je začel pomikati sprevod proti pokopališču. V ulici kralja Petra so izkazali zadnjo čast pokojniku nekdanji macedonski četaši pred vseučiliščem pa celokupna akademska omladina, v katere imenu je absolvirani jurist Raić proslavljajal pokojnika kot prijatelja in velikega učitelja omladine v poštrevnostnosti za narodno delo. Na Terazijah je vzel slovo od odličnega beograjskega meščana predsednik beograjske občine Dobra Mitrović, v imenu invalidov pa podpredsednik invalidskega udruženja Nedić, ki je nad smrtnimi ostanki nove žrtve za svobodo domovine prisegel, da bodo invalidi odkupili njegovo sveto in nedolžno kri.

Ob pol 1. je dospel sprevod na pokopališče, kjer je govoril v imenu Hrvatov bivši ban dr. Tomljenović, za njim pa v imenu Slovenov minister za poljoprivredno Ivan Pucelj. Oba sta poudarjala pokojnikove zasluge za osvoboditve in ujedinjenje vsega jugoslovanskega naroda. V imenu Draškovićevih volilcev je govoril odvjetnik Tihomir Mohin iz Milanovca, nato pa naš diplomatski zastopnik v Budim-

pekt Kreta Milojević, nakar so spustili pokojnika v grob. Navzoča baterija je zaključila pogrebne svečanosti ob 1. popoldne s strelji iz topov.

Protestna skupščina v Beogradu

Beograd, 24. julija.

Danes popoldne se je vršilo na Terazijah veliko ljudsko zborovanje. Že pred 16. uro so se pričele zbirati ogromne množice občinstva vseh stanov, med katerimi je bilo veliko številno udeležencev, tako iz Srbije, kakor tudi iz prekosavskih krajev, zlasti iz Banata in Bačke. Na Terazijo so došli še pred 16. uro kot prvi vojni invalidi z zastavo, pevaje rodoljubne pesmi. Ob pol 17. je bilo zborovanje otvorjeno ter je govorilo več govornikov po vrsti po določenem programu.

Prvi je govoril invalid major Milorad Drašković, predsednik Udruženja invalidov naše kraljevine. Že njegov pojav sam, zlasti pa njegov govor sta izvala burne pozdrave med meščanstvom. V svojem govoru je predvsem naglašal nevarnost notranjih neprijateljev naše države, v prvi vrsti komunistov ter je pozival državljane, naj širom vse naše države prično snovati narodne lige za obrambo države, ki naj nosijo ime pokojnega Draškovića. Te lige naj bi imele za glavni cilj borbo proti notranjim neprijateljem naše države.

Za njim je govoril v imenu akademske omladine Izajlo Ivaničević, dijak prava, ki je obsodil atentat na prestolonaslednika Aleksandra, kakor tudi atentat na ministra Draškovića, ter je pozval vse meščanstvo, naj se vpiše v vrste narodne obrane in da s tem moralno podpre vlado pri njeni akciji proti notranjim neprijateljem države.

Nato je govoril inženjer Miloš Radolović, čigar govor je bil najburnejše pozdravljen. Obsodil je istotako kot njegovi predgovorniki zločinsko delo razornih elementov ter pri tem apeliral tudi na Hrvate in Slovence. Med drugim je izrekel nastopne besede: **Srbi so dali 1½ milijona žrtev za našo narodno ujedinjenje. Oni so pripravljeni, da bi dali tudi svoje oči, da bi dokazali Hrvatom in Slovencem, da so jim iskreni bratje.**

Za njim je povzel besedo posl. dr. Vojislav Janjić, ki je početkom svojega govora omenil besede Take Jonesa, ki jih je za svojega bivanja v Beogradu izrekel na banketni skupni naših ministrov in ki se glase: «Ne morem se dovolj načuditi, zakaj se je sestavila in sklicala ustavotvorna skupščina. Vi bi morali ustavo in zakone kraljevine Srbije takoj razširiti na vse vaše nove državljane.» Nato pa mu je odgovoril pokojni minister Drašković: «Mi tega nismo storili radi tega, ker smo hoteli, da vsi deli našega naroda po svojih zastopnikih svobodno povedo svoje mnenje o ureditvi naše nove države.» V nadaljnjem svojem govoru je dr. Janjić pozival, naj meščani zahtevajo od parlamenta in vlade, naj se v svrhu zaštite pred komunisti in anarhisti uveljavi zakon o zaštiti države po vzgledu zakonov, kakor so jih prejelo Zedinjene države ameriške in Švice. V Ameriki je rekel dr. Janjić, se samo vzklik «Zivela sovjetska republika» kaznuje z 20letnim zaporom. Ako se pa pokaže samo rdeča zastava, se dotičnik kaznuje s petletnim zaporom. H koncu je govoril poslanec dr. Pavlo Cubrović, ki je zlasti naglašal potrebo, da se širom vse naše države ustvari narodne garde in narodne lige.

Italijanski načrti

Iz časov nesvobode smo podedovali usodepolno napako. Deloma prisiljeni k politični pasivnosti se je z dosego

svobode nismo zmogli otresti in tako plavamo danes v široki reki mrtvila.

Tako je mogoče, da vemo vel, da je za nas jadransko vprašanje življenjskega pomena. Ravno tako gotovo pa moramo tudi priznati, da danes zbog svoje pasivnosti ne vršimo onega smotranga dela, ki je predpogoj naše zmagae ob Jadranu.

Naravnost katastrofalno pa je, da mi držimo roke križem, ko naš najnevarnejši nasprotnik sistematično, marljivo in brezobzirno uveljavlja svoje načrte.

Italijani vedo, da je naša končna zmaga ob Jadranu sigurna, če se nam posreči vzdržati posestno narodnostno stanje na Primorskem. Kot dobri politiki vedo, da je narod najsilnejši argument in da proti enotni narodni volji ne opravijo ničesar niti nasilje, niti pogodba in niti nobena druga stvar. In zato hočejo narodu vzeti voljo odpora, zato so na delu, da ga italijanizirajo.

Da bo šlo delo lažje od rok, so najprej pregnali iz zasedenega ozemlja vse inteligenco. Ko so to dovršili, so zrušili vsa kulturna središča. In ko je bil tako dosežen glavni cilj, da je bila zlomljena kulturna organizacija našega življa, so nastopili fašisti, ki naj bi s skrajnim nasiljem preplasil vsi narod od narodnostnega boja. Priznati moramo, da se je vse to Italijanom v veliki meri tudi posrečilo.

S tem so ustvarili Italijani udrevo predpogoje za uspešno italijanizacijo v velikem, vendar pa so bili ves čas tako pametni, da so znali, da se 600.000 ljudi ne more poitalijančiti na mah. Zato so si izdelali podroben načrt, ki ga doledno izvajajo.

Kjer je narod najmanj kompetenten, tam je italijanizacija najbolj mogoča. Zato so se vrgli z vso silo na Istro. Vsa mesta neresne Istre so danes že italijanske trdnjave, ki širijo dobro italijanizacijo. Za Istro pride tržaška okolica, ker Trst danes že ni več dvojezično mesto. Po vseh večjih krajih tržaške okolice se ustvarjajo novi in delavni centri za fabriciranje renegatov, ki imajo v rastočem gospodarskem pomanjkanju silno oporo.

Na Gorškem in v Vipavski dolini je narod kompakten in zato je italijansko delo sicer manj hrupno ali prav nevarno učinkovito.

Gorica je italijansko trdnjše ko kdaj prej in v njeni okolici smo izgubili prvo občino — Podgoro. Tolmin, Postojna, Idrija postajajo vedno močnejše laške postojanke, ki so skoraj že izgubile svoj samoslovanski značaj.

Zasedeno ozemlje je tako pripravljeno za italijanizacijo, ki jo zruši samo naše skrajno živahno protidelo. Pripominjamo samo, da ne obetajo danes vse boj za Jadran v vprašanju luke Barot, temveč v zmagi italijanizacije ali njenega poraza.

V toliko so danes italijanski načrti že izvedeni in v bistvu mora to priznati tudi najbolj zagrizen optimist. Priznati pa mora tudi dalje, da brezpojojno izgubimo bitko za Jadran, če se ne otresemo mrtvila.

Konec mrtvila ne dajo besede, temveč samo dejanja. In ker delajo Italijani danes največ v Istri, moramo delati tudi mi največ v Istri. In ker hočejo vsvariti po Gorškem in v okolici Trsta ter Gorice renegatska gnezda, moramo postaviti mi gadjga gnezda patriotov. To so naše svete dolžnosti pred domovino in kdor ima voljo, da izpolni zahteve domovine, ta ve svojo nalogo.

Ko jo pa prične tudi uveljavljati, tedaj smo prejeli prvi list z venca zmagae.

Bodimo svobodni ljudje in razbijmo mrtvilo okoli sebe in — v sebi. Italijanski načrti nam pomagajo k temu in zato smo jih razložili.

Sportna nedelja

Pretekla nedelja je bila najlepši dokaz, kako hitro se razširja sportno gibanje in razumevanje za sport po vseh krajih Slovenije. Celo vrsto večjih in manjših sportnih prireditelj smo imeli po naših mestih. Nekatere so bile res samo lokalnega značaja, druge pa so segale po svojem pomenu celo preko slovenskih mej. V naslednjem prinašamo poročila, kolikor smo jih prejeli do sedaj.

KOLESARSKI ZLET V NOVEM MESTU.

Ljubljanska kolesarska «Ilirija» je organizirala po vzgledu znanih nemških «Sternfahrten» tri koncentracijske dirke s ciljem Novo mesto. Sama je priredila klubsko dirko Ljubljana-Novu mesto, obenem je organizirala dirko zagrebskega kolesarskega kluba «Sokol» iz Zagreba v Novo mesto in dirko novomeških kolesarjev Novo mesto-Kostanjevica-Novu mesto. Vse tri dirke so uspele prav lepo. Organizirane so bile tako, da so prihajali kolesarji od vseh treh strani skoro istočasno na cilj, kjer se z nudil vsled tega v res velikem številu zbiranju v Novem mestu kolesarsko društvo, katerega je že dalj časa oriaravljaj posebni odbor.

Dirke novomeščanov na Kostanjevico in nazaj se je udeležilo enajst domačih kolesarjev, ki so vkljub temu, da so bili sami začetniki, vozili prav dobro in dosegli razmeroma lepe čase. Približno 50 kilometrov dolgo progo je prevozil prvi Krajec v 1 uri 44 minutah 5 sekundah, drugi Štangel v 1:45:00, tretji Gimpel v 1:45:05, četrti je bil Vovk, peti Kramer, šesti Bele. Dirko je vodil g. Ogrin iz Ljubljane.

K dirki Ljubljana-Novu mesto (68 km) je startalo pod vodstvom predsednika Ilirije g. Gorjanca 27 dirkačev iz štirih skupinah. V posebnih skupini so vozili novinci, ki še niso nikdar dirkali. Med njimi se je pokazalo nekaj novih izbornih moči, ki se lahko razvijejo v popolnoma prvovrstne dirkače, ako bodo gozili kolesarski sport sistematično in vztrajno. Prvi izmed novincev je bil Ludvik Kodrin, ki je vozil 2:31:40, samo deset minut več kakor zmagalec v lahki skupini. Drugi med novinci je bil Podjed v 2:36:30, tretji Znanoskar v 2:34:45, četrti Meze. V težki skupini je zmagal Kirner v 2:21:00, tik za njim je bil Pogacnik kot drugi in 13 minut kasneje Simenc kot tretji. Med seniorji je bil prvi Goltis v 3:05:04.

V dirki Zagreb-Novu mesto (ca 75 km) za prvenstvo kluba «Sokol» si je priboril klubovo prvenstvo znani hrvatski kolesarski prvak Pavlija v 2:36:50. Samo pol kolesne dolžine za njim je prišel kot drugi Znidarić, tretji je bil Cesarec, četrti Petrinjec, peti Vilešić, šesti Gatarčić.

Sodniki na cilju v Novem mestu so imeli prav težaven posel, ki pa so ga opravili vkljub temu v splošno zadovoljstvo. Omeniti je treba, da so potekle vse dirke brez najmanjše neugode, vkljub temu, da je dospelo na cilj okrog 50 dirkačev, katerim so se pridružili še številni drugi kolesarji, ki se dirke niso udeležili, med njimi to pot tudi znani ljubljanski kolesarski mojstri, ki so se umaknili, da se je izvršila tekma enkrat brez njih. Po mestu se je razvil po končani tekmi prav impozanten kolesarski korzo, popoldne pa se je vršila neprilijena zabava, na kateri sta med drugim govorila gg. major Jaklič in Gorjanec.

NOGOMETNE TEKME V LUB.

Na prostoru «Ilirije» je bila popoldne prijateljska tekma med danes najmočnejšima ljubljanskima kluboma, med Ilirijo, ki je nastopila s svojim prvim moštvom s par rezervami, in Sparto, v kateri je morala vskočiti tudi ena rezervna moč. Igra se je vršila sredi neznozne populadanske vročine, kar je seveda vplivalo zelo neugodno na njen potek. Ilirija je bila v premoči, tako da se je vršil boj večinoma pred Spartinim golom. A Iliriani zopet ugodne pozicije niso znali iz-

rabiti. Streljali so večino ali čez gol ali pa v roke izbornemu Spartinemu golmanu Skrbinskiu. Tekma je končala 4:1 v prid Iliriji, polčas 2:0.

Za tekmo Ilirija : Sparta je igrala prva rezerva Ilirije proti «Olimpiji» iz Karlovca. Karlovčani imajo sicer posamezne dobre igralce, manjka jim pa skupna igra in premišljena taktika. Zato niso mogli vzdržati proti dobro kombiniranim napadom Ilirijanov, ki so zlasti v drugi polovici nelzprosnno oblegali nasprotnikova vrata. Gol so padali po odmoru, ko so se Ilirijani otresli prvotne očitivne neravnosti, skoro v točno odmerjenih presledkih drug za drugim. V polčasu je bilo razmerje 3:1:0, naposled pa je zmagala Ilirija z 10:0.

Udeležba je bila pri obeh tekmah vsled vročine bolj pklja.

CELJSKE PRIREDITVE.

Celjski sport je, posebno kar se Slovencev tiče, še v prvih začetkih. Razvoj ovirajo bolj nego konservativni predsodki materialne neprilike, ki onemogočajo Slovincem napravu za gojenje sporta potrebnih prostorov in priprav. Zato je tem bolj priznanja vredno, da se celjske slovenske sportne organizacije tako agilno udelejujejo. V nedeljo sta se nudili Celjanom dve prav lepi sportni prireditvi.

Dopoldne se je vršila kolesarska dirka Celje-Sv. Peter-Celje (okrog 25 km). Ki

jo je priredil Slovenski kolesarski klub v Celju. Prvi je prišel na cilj zobotehnik Demel iz Celja, drugi Rauch mlajši, trgovčev sin, tretji Šmigovec, učenec pri mehaniku Rojcu, četrti Zeleznik, peti Rebek mlajši. Prvi trije so dobili darila.

Popoldne se je vršila plavalna tekma S. K. Celje v krasnem kopališču «Diana», katerega pomen Celjani še vedno ne znajo dovolj ceniti. V skupini juniorjev je bil prvi plavalju na 100 m prvi Tošič mlajši, sin polkovnika (65 sekund), drugi Murko, sin vseučiliškega profesorja (65,2), v skoku Rebek mlajši in Sedlaček mlajši. V skupini seniorjev je bil prvi plavalju na 100 m prvi Leske (70 sekund), drugi Kokot (71,4), v skoku Stössel in Benčan starejši. Pri plavanju na hrbtu je bil prvi Leske (72,2), drugi Solinc (79,8). V damski skupini, plavanje na 100 m: Vanlič mlajša in Rebek mlajša, vsaka 79,1 sekunde, Jerše 79,3. V saltu Gradščnik.

Med gledalci sta bila tudi vseučiliški profesor dr. Murko in švicarski konzul iz Zagreba.

Ob pol 18. uri se je vršila nogometna tekma Vraždinški sportni klub ca. Atletiki, ki se je končala predčasno 3:3. Vraždinci namreč niso hoteli priznati zadnje 11metrovke, češ, da so igrali Celjani nefair in da tudi sodnik ni objektiven; zato igre niso hoteli nadaljevati in so jo predčasno prekinili.

Vprašanje ljubljanskega župana obravnava v «Slov. Narodu» članek —, ki je precej nestrpen želi rešitve. Ta nervoznost je umiljiva. Umiljivo bo pa politično mislečemu tudi, da večje odločitve vedno čakajo, kadar so pred duralne važne promembe na odgovornih mestih. Tako odgovorno mesto, ki se mu mora priznati vpliv na rešitev imenovanega pitanja, se zaseda danes. S tem trenutkom odpade vsak razlog, da se zadeva gosp. Peska ne reši v najkrajšem času.

Prihod kraljevega namestnika v Ljubljano. Kraljevi namestnik Ivan Hribar prispe v Ljubljano danes ob 17-01 in ne, kakor je bilo prvotno pomotoma poročano, ob 17-47.

Narodna društva, ki se udeležijo sprejema kraljevega namestnika Hribarja na kolodvoru, se zbirajo na vrta kolodvorske restavracije ob pol 5. popoldne. K sprejemu je vabljen vee rodoljubno misleč občinstvo, predvsem pa narodne dame.

Sokolskim društvom Ljubljane in okolice. Sokolstvo se udeležilo v kroju danes sprejema pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja. Sokolstvo se zbiralo ob 16. pred Narodnim domom. — Bratje, pridite polnoštevno! — S a v e z.

Kraljevi namestnik, minister gosp. Ivan Hribar prispe danes, dne 26. julija v Maribor šele ob 13. uri 50 minut in ne ob 12. uri 40 minut, kakor je bilo prvotno javljeno.

Aretrirani eksportni akademiki. Dejstvo, da je aretrirani Celjakovič, dijak zagrebske eksportne akademije in da so Stiličević, Mišić in Schneider, ki so bili meseca maja zaradi priprav za atentat na ministra Draškovića obtoženi, a zaradi pomanjkanja dokaza od sodišča oproščeni, tudi gojenci omenjene akademije, je preiskovalnega sodnika napotilo, da tudi v tej smeri razširi preiskavo. Vsi trije so bili sedaj zopet aretrirani. Za meseca maja so priznali, da so člani omladinske tajne komunistične organizacije. Preiskovalni sodnik zasleduje sedaj tudi ostale člane te organizacije.

Zdravniški kongres v Ljubljani. V dneb 8., 9. in 10. septembra 1921 se vrši v Ljubljani kongres jugoslovanskih zdravnikov. Kongres se bo bavil v prvi vrsti z vprašanjem tuberkuloze, ki zahteva zlasti po naših mestih in industrijskih krajih izredno številnih žrtve. Še pred ljubljanskim kongresom se bo vršil v Zagrebu sestanek jugoslovanskih zdravnikov. Razpravljalo bo o operativni medicini.

Odlikovanje. S srebrno kolajno je bil odlikovan za hrabrost na koroški fronti rezervni poročnik Fran Hanžurej, sedaj uradnik južne železnice v Mariboru.

Komunisti - akademika Milo Gafovica, ki je osumljen, da je spomladi izvršil znani ponesrečen atentat na ministra Draškovića in je bil aretriran v Ljubljani, odpeljejo v eskorto v Zagreb, kjer bo zadržan in nato izročen beograjskim oblastim. Milo Galjević je iz dosedaj neznanih vzrokov približno pred 14 dnevi poizkušal izvršiti samomor, a se je pri tem samo obstrlel in je ležal zadnje čase v ljubljanski deželni bolnici.

Prvi inženjerji agronomi z zagrebske univerze. Na gospodarski in žumarski fakulteti zagrebske univerze se je pretečeni teden prvič vršilo polaganje tretjega državnega izpita. Med drugimi je napravil izpit tudi en kandidat iz Slovenije gosp. Ivan Zupančič z odliko. Predsednik izpraševalne komisije je novim inženjerjem čestital ter izrazil željo, da bi vsi naslednji absolventi z enako lepim uspehom dovršili svoje študije.

Zakon o univerzah, srednjih in ljudskih šolah. Kakor se nam poroča iz Beograda, bo minister prosvete v eni prvih sej Narodne skupščine predložil načrt zakona o univerzah, splošne navedbe o univerzah in fakultetah ter zakon o srednjih, meščanskih in ljudskih šolah. Ti zakoni bojo veljavni za celo državo.

Naši akademiki na inozemskih univerzah. Ministrski svet je podpisal naredbo o naših akademikih v tujini. Po tej naredbi se pošljejo v svrhu končanja študij v tujino državni stipendisti za one stroke, ki na naših univerzah niso zastopane. Isti sklep načelno predvideva, da se odpotujejo v inostranstvo diplomirani dijaki naših univerz v svrhu nadaljnjega študija, to pa le na predlog posameznih domačih vseučilišč v mejah buđetne možnosti.

Reorganizacija policije. V ministrstvu notranjih del se vodi te dni razprava o reorganizaciji policije v celi državi. Eno najtežavnejših vprašanj, ki zahteva nujno rešitev, je popolnjevanje orožniškega kadra, ki se je znatno zmanjšal, ker se je znatno število orožnikov prijavilo za odpust iz službe.

Dijaška poštalska potovanja. Prejeli smo: Dijaki cele kraljevine nastopajo poštalska potovanja. Tako obiskujejo tudi Ljubljano v precejšnjem številu. Lokalni odbor Ferijalnega saveza se obrača na vse one meščane, ki uvidevajo važnost potovanja glede izbrabe in medsebojnega zbliznavanja in ki zamorejo sem in tje utrpeti hrano za enega dijaka, da to javijo na naslov: Ferijalni savez na I. dr. gimnaziji v Ljubljani. Tako bodo dobili dijaki dober vrt o gostoljubnosti Ljubljane. Predvsem opozorimo občestvneke, da no-

goste le one dijake, ki se izkažejo s potrditelom lokalnega odbora. Almanah ne zadošča.

Najlepši most na Savi. Skupina ruskih inženjerjev, ki so nastanjeni v naši kraljevini, je izdelala projekt za most, ki se ima zgraditi med Beogradom in Zemunom. Umetniško izdelani načrt so predložili regentu Aleksandru. Projektiran je visok most s tremi odprtinami. Srednja odprtina bi merila 300 metrov. Most bi bil za 100 metrov daljši kakor donavski most v Budimpešti ter bi predstavljal ogromen spomenik našega osvobođenja, ki bi našlo izraza v njegovi konstrukciji in v monumentalnih okraških mostu.

Gasilska slavnost v Mozirju, ki se je vršila v nedeljo povodom 80letnice ustanovitve društva, se je razvila v veličastno narodno manifestacijo gornjesavinjske doline. Sprevod po trgu se je vršil ob veliki udeležbi gasilcev in ljudstva. Goste je pozdravil župan Rudolf Povec, zahvalil pa se je dr. Bergmann. Zvečer se je vršila v drevoredu velika ljudska veselica.

Občni zbor «Društva bančnega uradništva Slovenije» v Ljubljani se vrši v četrtek dne 28. julija t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Ker je zbor izredne važnosti, se pričakuje polnoštevno udeležbe. — Odbor.

Ponovna volitev občinskih svetovalcev za občino celjska okolica. Ker je okrajno glavarstvo potrdilo samo izvolitev svetovalcev Vinka Kukovca in Omladiča, se bo volitev ostalih štirih svetovalcev, ki so bili zadnjič nepostavno izvoljeni, vršila vnovič v nedeljo.

Iz Celja nam javljajo, da je prevzel protektorat nad zdravstvenim tednom celjskih naprednih akademikov vladni svetnik, okrajni glavar g. Žužek.

Dr. dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Vseled pomanjkanja učnih prostorov se je za šolsko leto 1921/22. ukinil pripravljalni razred na tem zavodu.

Za Jugoslovansko Matico. Gospod Gvidon Kaiser, trgovec v Dravogradu, nam je izročil svoto 212 kron, katero je povodom proslave rojstnega dne Njegovca Veličanstva kralja Petra nabral v korist Jugoslovanski Matici. Rodoljubnemu nabiralcu iskrena zahvala!

Darilo. Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani je daroval K 1000.— v podporni sklad «Društva slovenskih lesposlovcev», za kar se mu iskreno zahvaljuje — odbor D. S. L.

Izgubila se je na sokolski veselici v Kranju bela platnena pompadura z sokolsko legitimacijo in slika na ime Marija Kavčič, ter dve unjeni denarici z manjšo svoto denarja. Pošten najditelj naj jo blagovolj poslati v upravnništvo «Jutra», Sodna ulica 6. 1180

Vaški kaplan in učiteljci. Občinski tajnik na D. je omenil v svojem uradnem poročilu na višji šolski svet, o razmerah v svoji občini med drugim tudi razmerje med kaplanom O. in sestrama P., učiteljicama na vaški šoli, češ da je to razmerje povod javnega pohujšanja v vasi. — Sestr. P., učiteljci, ki sta začasno suspendirani ste tožili tajnika radi razžaljenja časti. Pri obravnavi je kaplan priznal, da je zahajal vseled pomanjkanja inteligentne družbe k učiteljicami in ostajal pri njih do 10. ali pol 11. ure. Tarokirali so ali pa debatirali. Ni videl ničesar nedostojnega v tem občevarjanju in tudi ni vedel, dokler ni bral poročila, da vzbujajo njegovi obiski pri obeh sestrah kako zgražanje ali sploh pozornost. Gospodinja učiteljica je izjavila, da se družbe ni udeleževala in da je prihajala v sobo le, če je gospodi kaj prinesla. Včasih so pili, običajno pa so kvartali in se zabavali. Na sprehode niso hodili. V svrhu natančnejših informacij bo zaprosil sodišče disciplinarni spis od viš. dež. šolskega sveta, da zamore ugotoviti pravi dejanski stan. Razprava je bila zato preložena.

Od vojakov je pobegnil 21letni Slavec Viktor iz Tomaja na Primorskem. Složil je pri 4. teškem artiljerijskem polku. — Iz deželne bolnice je pobegnil prisilni kaznjence Koren Ivan, kamor je bil oddan v svrhu ozdravljenja. Preoblekel se je v civilno obleko in skočil čez zid.

Novo žrtve kopanja. V nedeljo je v bajeju v Kosezah utonil 26 letni delavec David Solar iz Kroke, ki je bil zaposlen v tamošnji Zadrugi opekarni. Potegnili so ga šele zvečer iz vode in prepeljali v mrtvašnico v Dravljah. — V Kolpi je utonil poročnik 26. pešpolka Evgen Badiura.

Vlak je povozil dne 9. t. m. pri postaji Dobrava na Gorenjem 61letnega delavca Francisa Bregarja iz Gaberja pri Zutični. Našli so ga mrtvega in je imel veliko rano na čelu in manjšo pod brado.

Nesreče. V soboto je padel pomožni delavec mariborskega električnega podjetja Ferdinand Boznik pred hišo št. 12 na Koroški cesti z lestve in si zlomil levo roko pod komolecem. — Vseled naglega sunka konj je padel z voza 26letni mešar Karel Schmiesl in dobil pri padcu poškodbe na levi roki in na prsih. — Ko je v Tomšičevem drevoredu v Mariboru 11-letni Karel Eckhardt dvignil zaklopnico kanala, kamor mu je padel nož, je pri tem omagal. Zaklopnica mu je padla na prste in mu jih poponoma zmečkala.

Utonil je v soboto v Dravi v bližini stare plavalne šole v Mariboru ključavničar južne želenice Henrik Streicher. Prijel ga je srčni krč. Trupla se do sedaj ni našlo. Streicher zapuščila ženo in 3 nepreskrbjenega otroka.

Storkija v rešilnem avtomobilu. 21letno Gabrielovo Brzokoupil v Mariboru so v nedeljo nred Veliko kavarano nenadoma

takoj z rešilnim avtomobilom v bolnico, z njo pa tudi četrto otroka, ki ga je porodila med potjo.

Poskušeni samomor. V svojem stanovanju na Tršaški cesti v Mariboru se je obesil brivec Al. Sardinko. Vrv pa se je odtrgala in je Sardinko padel pri tem tako močno na tla, da je dobil več poškodb in so ga morali odpeljati v bolnico. Vzrok poizkušene samomora so baje družinske razmere.

Radi nekega dekleta so se sprli fantje v vinotoku v Lajtersperku. Med prepotom se je posebno odlikoval čevljarški pomočnik Alojzij Fekonja, ki je odnesel z bojščia težko rano na levi roki. A to ga še ni pomirilo. Ko se je vračal po Aleksandrovi cesti domov, je tako razgrajal in kričal, da ga je moral stražnik aretirati, čemer pa se je ta uprl z besedami: Z državnim peom pa že ne grem. Stražnik je nasilneža le s težavo ukrotil in ga odvedel najprej na rešilno postajo, kjer se ugotovili, da ima prerezano žilo dovodnico. Odpuslan je bil v bolnico, pozneje pa se bo moral zagovarjati radi nasilstva in razžaljenja straže.

Obtožena babica. Mlado dekle Terezija Šušteršičeva od Novega mesta je splovila pred nekaj tedni 5 in pol meseca star plod. Ko so ji prišli na sled, je trdila, da ji je plod zamorila neka ljubljanska babica. Za to usugo ji je baje plačala 400 kron, katere je vzela in kasneje zopet vrnila svojemu očetu in pa dva zlata prstana. Ker se sodišče ni moglo uveriti, da bi se že starejša babica spuščala v tako nevarne posle, in ker ni bilo razun izpovedi obtožene Šušteršičeve proti babici nobenih dokazil, jo je sodišče oprostilo. Šušteršičeva pa je bila obsojena na 1 mesec zapor, ker ni klicala k porodu niti babice niti zdravnika.

Vedeževalka pred sodiščem. V Rožni ulici v Ljubljani je stara in slepa, baje še celo malo duševno omejena vedeževalka. Dasi velika reva, vendar zasluži po navdobi evadne večkrat dnevno do 400 K. — Ker se je sodišče uverilo, da je jemala le prostovoljne darove, jo je oprostilo. Pri tem se je poudarjalo tudi povsem upravičeno, da smatrajo nekateri ljudje prerokovanje iz kart kot zabavo, in za zabavo žrtvujejo ljudje prostovoljno večje ali manjše zneske.

Vlom v cerkev na Rožniku. V noči od petka na soboto so bili v cerkvi na Rožniku ukradeni 3 kelih in mali monštranci. Cerkovnik je prejšnji večer zapri cerkev in jo našel naslednji dan odprto.

Sokolski praznik v Kranju

V nedeljo je praznovalo gorenjsko Sokolstvo svoj praznik, ki je pokazal, kako globoko je vkoreninjena sokolska misel v našem zavrednem narodu. — Ob priliki 25letnice Sokolskega društva v Kranju in desetletnice obstoja gorenjske župe, je priredila župa zlet gorenjskega Sokola v staroznano napredno sokolsko trdnjavo Kranj. Ob pol 8. zjutraj se je vršila na telovadišču na Gaščeju župna tekma, ki je pokazala nepričakovano lep uspeh. Tekme se je udeležilo okoli 200 članov, prvenstvo si je priboril brat Tavčar.

Po dopoldanskim skušnjem za popoldansko javno telovadbo se je razvrstil na telovadišču slavnostni sprevod, ki je šel preko savskega mostu na Glavni trg. Na čelu spreveda so bili narodni kmetje in kmetice v alikovitih narodnih nošah, med katerimi so se posebno odlikovali šenčurjani. Sledilo jim je domače društvo, člani obeh ljubljanskih sokolskih žup, celjska in novomeška župa in zastopniki Sokola iz Logateca in Zagreba, ki so bili zastopani prav častno. Sprevod je bil vso pot navdušeno pozdravljan od nepreglednih množic občinstva.

Pred mestno hišo je pozdravil Sokole, ki jih je bilo okrog 1600, mestni župan kranjski, gosp. Ciril Pirč, ki je ugotavljal predvsem priznano napredno in sokolsko zavednost kranjskega meščanstva. Starosta gorenjske sokolske župe, brat dr. Mirko Triller se je zahvalil za impozantno udeležbo, pozdravil osobito goste in poudarjal pomen Sokolstva za naš narod in za našo jugoslovansko bodočnost. Sprevod je pozdravil tudi starosta Sokolskega Saveza br. dr. Ravnihar, nakar je na prapor kranjskega Sokola pripela v trajen spomin društvene 25letnice sestra Olga Rakovčeva krasen spominjski trak. Pod vodstvom staroste kranjskega sokolskega društva br. Valenčiča je defiliralo nato Sokolstvo pred skupino 25letnih kranjskih Sokolov, katerih je bilo 31.

Popoldne ob 4. se je začela javna telovadba, na kateri so izvajale vse skupine Sokola proste in ordne vaje, ki so jasno dokazale telovadni napredek naših gorenjskih društev. Nastopili je tudi ljubljanski Sokol pod osebnim vodstvom saveznega načelnika brata dr. Murnika izvajal je že večkrat pohvaljene in priznane proste vaje «Maršeljca», «Po jezeru» in «Napreja».

Pri javni telovadbi, ki ji je prisostvovalo mnogo tisoč gledalcev, je sviralja godba ljubljanske dravske divizije pod osebnim vodstvom gosp. dr. Čerina. Po izvrstno uspešli telovadnici nastopih se je razvila na krasno opremljenem telovadišču živahna, neprislječna ljudska veselica, ki je mirno in dostojno zaključila veličastno sokolsko slavo.

ŽITNI TRG V SOMBORU.

22. julija 1921.

Na današnjem trgu so bile cene novi pšenici za 100 kg: 950, 960 in 970 kron. Dovož je bil precej velik, toda povpraševanja zelo malo in kupci zelo rezervirani. Izgleda, da bo cena novi pšenici še padla vsled malega povpraševanja. Ker se je začela kupčija z novo pšenico po pretiranli cenah, ki so jih zahtevali producenti, vajeni visokih cen, ter so spekulante gnali iste še višje, kupuje vsakdo samo za sproti manje količine ter se noče zalagati. Kakovost nove pšenice je zelo dobra, kot že ni bila par let. Kakovost je bolj v južni Bački in Sremu kot v severni Bački. Efektivna teža znaša od 76 do 82 kg za hl. Primesi je zelo malo, največ do 2 in pol odstotka, pač pa je treba velike pažnje pri prevzemanju pšenice zaradi svetlosti, ki se je letos deloma pojavila pri pšenici v krajih med Subotico in Novim Sadom in v okolici Baje. Snet se je pojavila samo pri malih posostnikih, dočim so veleposesniki pred usevom impreguirali seme z galico, in nudijo vsled tega sedaj krasno blago. Toča je pred tremi tedni v posameznih krajih napravila precej škode, vendar pa to ne bo imelo odločujočega vpliva na cene. Donos pri pšenici je povprečno 12 q na jutro (ogrsko jutro je 1200 kvadratnih sežnjev). Moka iz nove pšenice je že na trgu in notira št. 0 do 15.60 K, moka za kuhinjo krušna moka vsaka po eno kro-konec. Moke iz stare pšenice je zelo malo in notira nekoliko višje, ako se zahteva garancija za staro pšenico. Pšenica je dovolj suha vsled levega vremena in velike vročine. Mleviski izdelki so povsem dobri za konzum.

Koruzi je zadnjih štirinajst dni dnevno porasla v cenah za nekaj vinarjev, tako, da notira danes že 550 do 560 kron za 100 kg franko vagon postaje nakladanja v Bački. V Banatu se dobi za 20 K ceneje, toda od tam je tudi voznina večja zaradi oddaljenosti. Cene koruzi so zadnje tedne rasle dnevno največ vsled tega, ker so bili producenti zaposleni z žetvijo in mlačivijo pšenice, ječmena in ovsa in niso mogli dovažati blaga na trg. Nekoliko je vplivala na zvišanje cen tudi toča, ki je precej zblila koruzo v okolici Kule, Brestovca, Bukovačkih Salašev, Sonte, Zarkovca, Baje itd., vendar pa si je koruzna rastlina sedaj že precej opomogla. Tudi povpraševanje iz pasivnih krajev, ki so bili brez vsakih zalog koruze, je bilo precejšnje, posebno iz Bosne in Dalmacije; ta okolnost je tudi doprinesla k dviganju cen. Edine zaloge, ki so se mogle med žetvijo nakladati in takoj odpustiti, so bile v trgovskih skladiščih. Trgovci so izkoristili situacijo ter nagnali cene na današnje višine. Dobro jim je došlo pri tem tudi pošiljanje v inozemstvo na ladajah. V splošnem je koruzi v cenah zelo stalna in ni izgleda, da bi padla, ker jo imajo na zalogi večinoma le oni, ki ne potrebujejo denarja in čakajo še višjih cen.

Oves. Najvišja cena, dosežena za stari oves je bila 650 kron, franko vagon Bačka. Starih zalog skoro ni nobenih. Novi oves je v začetku vsled suše obetal zelo slabo, vendar pa se je po precej kasno došlem dežju neverjetno popravil in je upanje, da bo kvalitativno dober. Žeti so ga začeli šele te dni po nekoč, dočim je drugod šele začel rumeneti. Do sedaj je bil ponujen novi oves po 420 kron za 100 kilogramov, iz česar se pa ne more sklepati na poznejši razvoj cen. Kvantitativno bo blaga manj kot lani, ker se ga je tudi lani posejalo.

Ječmen. Ječmen je že požet, kvalitativno dober, malo primisli in se ponuja po 450 do 500 kron. Pivovarski (jari) ječmen je obrodil v Baranji zelo dobro, kvaliteta izvrstna, teža od 65 do 68 kg za hl, tu in tam celo 70 kg za hl z zelo malo primesi. Žetev je končana, začela se je mlačev, ki bo trajala še kakih 14 dni. Cene še niso ustanovljene, povpraševanje je zelo živahno. Nekateri trgovci pričakujejo, da bo cena zanj 800 kron. V primeri z lanko sabo kvaliteto in precej visoko ceno bi bila slednja primerna. Z dovozi morem računati začetkom avgusta.

Svohoden izvoz koka v prahu. Gospodarsko-finančni komite je sklenil, da se izjemoma in sicer prosto carinskih in drugih dajatev dovoli izvoz koka v prahu, ki se dobiva kot postranski produkt pri proizvodnji plina.

Vinogradništvo v naši državi. Iz poročila o stanju naših vinogradov, ki ga je predložila Industrijska zadruga za Hrvatsko in Slavonijo ministru za trgovino in industrijo, posnemamo, da znaša skupna površina vinogradov v naši kraljevini okoli 280.000 ha in sicer: v Srbiji 34.332 ha, v Hrvatski-Slavoniji 47.852 ha, v Bosni-Heregovini 5900 ha, v Vojvodini 63.244 ha, v Dalmaciji 63.424 ha, v Kranjski 9857 ha, v Stajerski 62.252 ha. Vrednost vinogradov se ceni na 13—14 milijard. Letna produkcija vina znaša povprečno 5 milijonov hl. Doma se uporabi 3 milijone hl.

Prepoved uvoza litografskih kopij od planov. Gospodarsko-finančni komite je sklenil, da se prepove uvoz in prodaja litografskih kopij od planov vseh vrst. Za uvoz je potrebno dovoljenje finančnega ministretva. Prepoved ne velja za karte v merilu do 1:25.000.

Trgovsko industrijska zbornica v Skoplju. Dne 20. julija je stopila v voljo uredba, po kateri je predvideno osnovanje trgovsko-industrijske zbornice v Skoplju.

Crvenska sladkorna tvornica d. d. M. Somboru je registrirana Crvenska tvornica šečera d. d. Ta tvornica se je osnovala leta 1912 pod egido Anglobanke. Sedaj spada v interesno sfero Prve hrvatske sredionice ter Banke za trgovinu, obrt i industriju. Soudeležena sta češkoslovaški in avstrijski kapital. Delniška glavnica znaša 20 milijonov dinarjev v 40.000 delnicah po 500 dinarjev.

Tvornico za kvas v Sremu osnuje dr. Fr. Benešić. V tamošnje kraje se je dovažal doslej kvas iz Zagreba.

Nevarnost hude suše. O hudi vročini se pritožuje še nekaj časa celi svet. Sedaj pa prihajajo tudi poročila o hudi suši, katere škoduje zlasti koruzi, fižolu, sočivju, ako ne bo kmalu dežja, bo ajda, ki se sedaj pri nas v tem času seje, zelo ovirana v rasti in bo zaostala.

Sladkorne cene v Češkoslovaški. V Češkoslovaški so do 1. oktobra za domači konzum določene sledeče sladkorne cene: V Slovaški za proizvajalce na debelo 815 š. K pri 100 kg, za predelovalce na drobno 915 š. K. V tej ceni je zapodena prometni davek, a ne davek na lukst, ki bo znašal brzkome 150 š. K na 100 kg. Cena sladkorja za veleindustrijo je določena na 9.65 za kg. V Pragi je sladkor cenejši, nego v Slovaški in stane 9.40.

Nov kovani denar v Češkoslovaški. In sicer po 20 vinarjev je stavljen v promet.

Oljinske olje v Italiji. Letošnja produkcija oljinskega olja v Italiji se ceni kot srednjedobra. Izvoz olja pa je italijanska vlada zadrževala, vsled česar se je svetovni trg oskrbel s španskim in ameriškim oljem. Ako bodo italijanski producenti še hoteli izvažati, bodo morali zelo popustiti v cenah.

Insolvenca na Dunaju. Pasive dunajske tvrdke Heimans Maschinen- und Metallverarbeitung und Vertriebsgesellschaft m. b. H., o kateri se je te dni otvorilo poravnalno postopanje, znašajo 4.6 milijona a. K.

Izmeno 1000 in 10.000 kronskih uverčanic na Madžarskem vršijo od 15. avgusta dalje še samo državne blagajne in zavodi Državne banke na Madžarskem, in sicer samo s 25 % odbitkom.

Švicarsko-romunska banka v Bukarešti. V Bukarešti se je osnovala švicarsko-romunska banka, ki se bo bavila z vsami bančnimi posli, kakor tudi s komisijskimi in blagovnimi kupčijami. Banka začne poslovati 1. septembra. Temeljna glavnica banke znaša 20 milijonov leov in se more potem sklepa upravnega sveta zvišati do 100 milijonov lejev.

Svobodni promet s sladkorjem na Madžarskem se je pred kratkim zopet uvedel. Sladkorna komisija je določila tvorniško ceno za kristalni sladkor na 83 madžarskih kron (okrog 40 naših K), ceno za veletrgovino na 84.50 m. K in konzumno ceno na 87 m. K, za kg. Cena sladkorja v kockah je 94.40 m. K.

Izmena ponarejenih madžarskih novčanic. «Pester Lloyd» poroča, da se je madžarsko finančno ministrstvo odločilo deloma izmenjati ponarejene madžarske novčance dunajskih bank. Izmenjava se bo 200 milijonov kron, to je 70 odstotkov bankovcev, ki so spoznani za krivotvorene. Ostalih 30 odstotkov se ne izmenja.

Nepovojni položaj francoske tekstilne industrije. Te dni je prišla v konkurs ena največjih tekstilnih tvornic severne Francije August Semaine v Lille-u. Pasive znašajo 19 milijonov frankov. Večina tekstilnih tvornic v okolici Pariza miruje, dočim obratujejo druge kvečjem 18 ur na teden.

Izredno dobra žetev v Franciji. Po poročilu predsednika žitnega sindikata Prunsta stoji Francija pred žitno žetvijo, ki bo kvantitativno in kvalitativno izredno dobra. V Burgundiji znaša specifična teža pri hl 76 do 77 kg proti 72 do 73 pri prejšnjih žetvah. Kljub temu, da je posejana površina v Franciji letos za 700 do 800 tisoč ha manjša, kot pred vojno, vendar upajo, da se bo dosegel normalni rezultat, to je 80 milijonov stotok kot pred vojno. Lani se je pridelalo 65 mil. q.

Obnova francoske sladkorne industrije. Za obnovo v vojni uničenih sladkornih tvornic severne Francije je izdala družba sladkornih industrijalec za obnovo sladkorne industrije v Franciji za 200 milijonov frankov 6 %-nih obligacij po kurzu 95 %. S tem bi dobilo okoli 40 industrijalec sladkorja najpotrebnejša sredstva. Glavni dolžniki tega od države garantiranega posejila so sladkorni industrijalci.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Da n	Čas opazovanja ob uri	Stanje barometra v mm	Temperatura po C	Vetrovi	Nebo
25. julij	7.	737.5	20.2	brez vetra	jasno
14.	735.7	31.7	"	"	d. obl.
21.	737.6	25.7	"	"	jasno

Srednja večerajšja temperatura 25.9, normalna 19.9.

Vremenska napoved: lepo, vroče vreme. Sonce zahaja ob 4.28, zrhaja ob 19.44

Lastnik in izdajatelj:
Konzorcij «Jutra».
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Blagajna velikega vojvode

Roman.

«Ko je profesor začel govoriti o nekem pogodu. Misli sem prav go-
lovo, da bo zahteval predujem na
potne stroške, potem bi bila v lepi
zadregi dragi Paqueno.»

«Tako je, tako, visocanstvo, toda
upajva, da mu plačava svoj dolg po-
zneje. Trenotno inava v svoji bla-
gajni okroglo svoto 400 frankov,
nič več in nič manj.»

«Govorite tudi sedaj resnico, dra-
gi Paqueno! Jaz mislim, da imava
več nego 300 frankov. Ne, ne, to ne
gre. Profesor Pelotard je velik po-
stienjak in veste, kaj mislim storiti?
Da ne odideva na Minorko? To bi
bilo še najbolje. Stvar je zasnovana
precej predrzno in bojim se, da se
ne bo tako gladko iztekla. Nanod je
ves divji, midva sva pa brez orežja.»

«Kaj govorite, Paqueno; raje se
fakoj odpovem minorčanskemu pre-
stolu, ali pa prisheem večno zvesto-
bno novemu predsedniku Hermande-
zu, kot da bi dovolil komu druge-
mu, da zatre to minorčansko revo-
lucijo. Ta Bekker, ta Bekker! Ne, in
ne, nikakor ne morem večerjati s
gentlemenom, ki ga spravim potem
v plačilo ob njegov denar! Predno
sedemo k mizi mi povem naravnost
vse, kako je z nami!»

«Toda, visocanstvo...»
«Edino pošteno, kar morem sšori-
ti je pač to!»

Obraz starega finančnega mini-
stra se je zresnil, poznal je že iz
mladosti trdoglavost svojega gospo-
darja, vzdihnil je in ni niti posku-
šal več vplivati nanj.

Počasi sta odšla iz predvorja.

Filip Collin je naročil v največji
naglici večerjo in hitel v sobo, kjer
ga je čakala dozdevna madame Pe-
lotard. O svojem potovanju ji do-
zdej ni omenil niti besedice, ni imel
niti časa, da bi pomislil na to, kaj
naj sedaj, ko odpotuje stori z njo?
Gospod Jakob se ni javil in Filip se
je v svojih mislih, ko je premišljeval
vse, kar se mu je dogodilo zadnje
dni, spomnil tudi šoferja in bil ra-
doveden, kaj se je zgodilo z njim.
Pregledal je vse pariške liste, toda

nikjer ni našel niti z besedo omenje-
ne prigode, ki jih je doživel v Pari-
zu. Po molku listov je sodil, da je
šofer ušel... mogoče je pa imela
ta mistična madama Pelotard prav,
ko je trdila: o meni listi ne bodo
nikdar ničesar pisali!

Ko je prišel Filip v njeno sobo,
stopavala je nervozno semintja. Ko
ga je zagledala, zletela je k njemu
in rekla:

«Kje se mudite tako dolgo! Dobi-
la sem vest od Jakoba!»
Filip je častital.

«Srečno jim je ušel, toda mora se
skrivati in ne sme zapustiti svojega
sedanjega skrivališča. Bral je naš
oglas in po nekem prijatelju poslal
svoje poročilo. Vse popoldne čakam
na vas, da vam povem veselo vest
in jutri potujem!»

«Jaz pa noč ob polenajstih! Ve-
seli me, da je gospod Jakob ušel in
bil tako pameten...»

Pre kinila ga je...
«Rada bi sedaj uredila najine ra-
čune. Povejte mi koliko sem vam
dolžna?»

Filip je imel dovolj časa in prilike
da je prestudiral značaj svoje spre-
mljevalke. Ako bi se to zgodilo pred
par dnevi, tedaj bi ga razjezilo ta-
ko postopanje neznane dame. Toda
sedaj ko jo je spoznal popolnoma,
se ni prav nič obotavljal, nasmehnil
se je samo, vzel raz pisalne mize kos
papirja in svinčnik ter rekel:

«Dobro, pa izračunajva... vozni
listek za Marselle.»

«Čakajte, čakajte. nikar tako ne
hitite...» ga je hitro prekinila...

Najprej v kavarni de la Paise konjak.

«Da, prav imate!» se je zasmejal
Filip... kozarček konjaka, en frank.

«Potem avto do hotela de l'Ecos-
se do kolodvora, pet frankov šofer-
ju.»

«Toda polovico avta moram ven-
dar jaz plačati, je protestiral Filip.

«Ne, nikakor ne», mu je odločno
ugovarjala; računala sta dalje, pre-
pirala sta se in pogajala, dokler na-
zadnje nista prišla do končnega re-
zultata. Vzela je raz mize elegantno
dnarnico in rekla:

Račun znaša 456 frankov in 40
centimov, tu imate 500 frankov, ni-
mam drobca.»

«Takoj vami menjam!» je odgovo-
ril Filip suho in popolnoma trgov-

sko, odšel drobiž in ga izročil.
Vzela ga je popolnoma resno in
vtaknila v svojo denarnico. Iz ročne
torbice je pa nato vzela eleganten
etui.

«Gospod Pelotard!» je rekla. Vi
ste mi bili v teh dnevih vse, kar mo-
re biti gentlemen mladi, dami. Niti
sekunde nisem nikdar obžalovala,
da sem se tako slepo zaupala vaše-
mu kavalirstvu, vaši zaščiti. Dovo-
live in sprejmite mal spomin na avo-
go neznano spremljevalko, ako sto-
rite to... me osrečite... veselilo me
bo...»

Umolknila je in mu izročila etui,
katerega je poprej odprla. Začuden
je pogledal Filip: v etuiu je bila zla-
ta igla za zavrtnico z desetimi svet-
limi diamanti okoli motnosijajnega
bisera. Med brati je bila vredna naj-
manj dva tisoč frankov. V prvem
trenotku je hotel odkloniti ta drago-
ceni dar, toda predno je mogel kaj
odgovoriti je rekla mlada dama:

«Ako se branite, ako samo posku-
site... tedaj me užalite... nikdar
bi vam ne mogla odpustiti...»

Smejala se je, ko je to rekla... to-
da naenkrat je izpremenila izraz svo-
jega obraza, zategnila je svoje ravn-
ne obrvi v dostojanstveno potezo,
da je Filip kar zastrmel: taka je mo-
rala biti Ana Avsrijska, ko je poklo-
nila oni znameniti prstan z diamanti
d'Artagnanu. — Ker je poznal njen
značaj, katerega je dovoljno prestu-
diral v zadnjih dnevih, se je tudi
sedaj pokoril njeni volji, ker je ni
mogel žaliti. Poklonil se je in zamr-
mral nekaj besed v zahvalo, prekini-
la ga je s kretinjo roko dostojanstve-
no in s kretinjo vredno kraljice.

(Dalje naslednji št.)

Novi poselski red

Končno je novi poselski red enkrat
ujelavljen ter razglašen v «Uradnem
listu» z dne 16. julija 1921, št. 82 na-
redba št. 234 ni popolnoma takšna
kot je bila zahteva organizacije služkinj
pač pa se lahko reče, da smo enkrat za-
vrili poselski red ko se je smatrala služ-
kinja za bitje, s katerim se lahko postopa
po svobodni volji.

Naj tukaj se zanima javnost samo s
bistvenimi spremembami novega posel-
skega reda:

§ 1. Določa, da novi poselski red velja
samo za posle zaposlene edino v gospo-

darstvu).

§ 8. Počitek. Vsak posel ima pravico
do počitka; Vsako drugo nedeljo in praz-
nik do 5. ure prostega popoldneva. Na-
delo za druge nedelje in praznike pa, ako
gospodar ne dovoli poslu prostega po-
poldneva, se mora isti nadomestiti s 5-
urnim prostim popoldnevom en dan med
tednom.

Poleg tega mora imeti posel vsako na-
delo in praznik prosti čas, da lahko za-
dosti svojim verskim dolžnostim in to
do 7. ure jutraj.

Posla gre dnevno nerazdeljeni devat-
urni nočni počitek, in sicer praviloma
med 21. in 6. uro.

§ 10. Dopust. Po dvehletnem službova-
nju brez posledica ima posel pravico vsa-
ko nadaljnje leto do nerazdeljenega do-
pusta snega tedna. Čas dopusta se dolo-
či sporazumno in sicer praviloma v času
šolskih počitnic.

Poleg redne mesečne plače gre poslu
za čas dopusta doklada za hrano v viši-
ni polmesečne plače v gotovini, ki se pa
mora v popolnem znesku odšteti ob na-
stopu dopusta.

§ 21. Poselska odpravnina. Če se raz-
veže službeno razmerje, ki je trajalo brez
prestopa 10 let, gre poslu odpravnina v
znesku četrletne plače v gotovini. Od-
pravnina narašča s vsakim nadaljnjim
polnim službenim letom za 5 odstotkov
dokler se ne izenači s njo.

Ta odstavek odpade, če je gospodar
odpovedal poslu službo iz tehničnih vzro-
kov §§ 17 in 18.

§ 24. Poselsko izkazilo. Posel dobi, ako
napravi strokovno preizkušnjo poselsko
legitimacijo. Ostali posli imajo poselsko
knjižico, ki bo pa tudi bletveno izpreme-
njena.

Toliko, da ne bo mogel kdo reči, da
ne ve za poselski red. Kar se pa tiče
organizacije služkinj, mora organizacija
ugotoviti, da ne bo preja mirovala, do-
kter se ne postavi služkinja v enako vr-
sto z ostalimi stanovji.

Iz življenja

FILOZOFOVA OPOROKA.

To je moja oporoka: Če pišem: «Smrti
se bojim!», potem pride visokočastita du-
hovščina in oznanj vsemu svetu: «Evo
strahopetca! Smrti se boji vkljub vsej fi-
lozofiji!» Če pa pišem: «Smrti se ne bo-
jim!», potem zavpije ista duhovščina: «To
je navaden lažnjivec. Kakor oni, ki je v
šumi sam in prične iz strahu žvižgati ali
peti, da prežene strah, ravnotako trdi
filozof, da se smrti ne boji. Ta trditelj je
pa zanesljivo znamenje, da se je v resnici

hudo boji.» Če pa končno napišem:
«Vsejedno je, ali se smrti bojim ali ne»,
pride visokocenjeni klerus in pravi: «Evo
ga. Filozofija ne more niti toliko odloči-
ti, ali se naj bojimo smrti ali ne.» — Kje
je pa mnogo milijonov ljudi, ki se veru-
jejo hvalevredni duhovščini, in ker je
manj onih ljudi, ki bi znali logično misli-
ti, zato raje te svoje oporoke ne nadalju-
jejo.

KOLIKO LJUDI JE NA SVETU?

Zelo zanimivo je vprašanje, koliko li-
vih ljudi je na svetu, zlasti po krvavi
svetovni vojni. Geograf Wagner v Go-
tingenu je izračunal, da je bilo početkom
19. stoletja okroglo 1000 milijonov lu-
di na svetu; po Hübnerjevih tabelah pa
jih je bilo leta 1916 1671 milijonov, in sicer
v Aziji 875, v Evropi 450, v Ameriki
193, v Afriki 136, in v Avstraliji 8 mi-
lijonov. Te številke so doznane za dobo
svetovne vojne, ki pa sedaj seveda niso
točne, pa nam približno vendar podaja
sliko o številu prebivalstva, ako odbi-
mo izgube v svetovni vojni, ki znašaj
okroglo 35 milijonov.

ČLOVEŠKA STAROST.

Glasoviti profesor dr. Mečnikov je se-
stavil zbirko podatkov, s katerimi doka-
zuje, kako so nekateri ljudje v popolnem
zdravju doživeli visoko starost. Na prvem
mestu navaja profesor Mečnikov Angleža
St. Mungo, ki je doživel 165 let. Ravno
toliko let je doživel tudi Peter Zorsaj,
ki je bil rojen leta 1539 ter je umrl leta
1724. Anglež Tomaž Peir je živel 152
let ter je imel sina, ki je umrl v starosti
127 let in katerega je oče preživel. Ko je
bil star 101 leto, je bil zaradi nemoralne-
ga življenja obsojen v ječo, a v starosti
120 let se je oženil s neko vdovo. H. Jen-
kin je doživel 169 let. Pred smrtjo je bil
povabljen kot priča o dogodku, ki se je
pripetil pred 140 leti. Zdravnik Palisman
je umrl v starosti 140 let, a še dan pred
smrtjo je izvršil težko operacijo na svoji
bolni ženi. O Palismanu se pripoveduje,
da je bil od svojega 25. leta vsak dan pi-
jan. Zelo neredno je živel kirurg Erpage
v Garonni, ki je dočkal 112 let, istotako
tudi Elizabeta Dire, ki je doživela 140
let. Samo kava je izpla dnevno do 40
skodelic. Liliputanka Vaiconova, visoka
70 centimetrov, je doživela 149 let, gol-
tjal Jakob Danald, visok 2,35 metra, je
dočkal 120 let ter zapustil vdovo s šte-
vilnimi otroci, od katerih je najstarejši
umrl v starosti 108, a najmlajši v staro-
sti 95 let.

**SLOŽNO DELO SPASI NAROD,
ZATO BODIMO SLOŽNI V DELU
ZA JUGOSLOVENSKO MATICO!
VSI NA DELO, DA REŠIMO
BRATE!**

Priporočamo domače trdke:	Mali trgovski in obrtni oglasnik.	Izboja poljabe. Vsaka objava 4 K.
Skladišča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Puškarnji: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.	
Speditija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Urska popravilna delavnica Ivan Solikar, Pot v Rožno dolino 10. Vsako po- pravilo izvršujem točno in solidno.	
Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15.	Pisalni stroji: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.	
Oренда Fran, konfekcija, manufak- tura na debelo, najnižje cene, Emon- ska cesta 8.	Razmnoževalni aparati: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.	
Izidor Paljevce, prodaja drv in oglja, Slomškova ulica 21.	Mehanična delavnica: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.	

Prvovrstna pnevmatika
Dunlop - Reithoffer - Hutchinsonson
Puch - kolesa
Ign. Vok
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Natečaj. 1176
Industrijski oddelek monopolne uprave potrebuje
štiri nadzornike za tobačno tovarno v Nišu.

Kandidatom je treba, da so dovršili nižjo tehniško šolo. Nagrada po
sposobnosti, a začne se od 2500 dinarjev letne plače, z vsemi uradniškimi
dodatki.

Prijame prešnje s poverjenim prepisom spričevala o svršeni šoli, do-
kazili o privatni praksi, krstnim listom, se morajo poslati upravi državnih
monopolov, industrijskemu oddelku, najdalje do 1. septembra t. l.

Iz pisarne uprave državnih monopolov
IM br. 3554 od 11. julija 1921., Beograd.

Naročajte
Zbirko političnih, gospodarskih in socijalnih spisov.
Dosedaj izšlo 8 zvezkov:
1. Dr. Al. Zalekar, O ljudskem zdravju. Broš. 6 K.
2. Dr. Ferdinand Deri, Dojencok. Broš. 6 K.
3. Dr. J. Demšar, Spolne bolezni. Broš. 10 K.
4. St. Saradić, Naš sadašnji ustavni položaj. Broš. 16 K.
5. Leonid Pitamic, Pravo in revolucija. Broš. 8 K.
6. Dokumenti o jadranskem vprašanju. Broš. 18 K.
7. Alb. C. ris, Berba za jugoslovansko državo. Broš. 32 K.
8. Vl. Čerović, Raza in vera v srbski prošlosti. Broš. 16 K.
Po pošti vsak zvezek K 1.80 več.
Kuro šla sprejema: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Išče se mesečna soba s posebnim
eventualno s ohrabo ali pa manjše sta-
novanje s opravlo ali brez opravle proti
zelo dobri najemini. — Ponudbe na pošti
predal št. 53. 1096 16

Velika izbira stroških vozil-
kov, dvokoles in
šivalnih strojev poceni. F. Batjaj,
Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme
se v polno popravilo za emajljanje s ognjem
in poniklanje dvokoles, otroški vozički, ši-
valni in razni stroji. Mehanična delav-
nica, Karlovaška cesta 4. 1112

Veletrgovina
vina in žganih pijač
1172 v Zagrebu 3-3
išče izurjenega in sposobnega
potovalca.
Ponudbe upravnstvu «Jutra» pod št. 1172.

Priporočamo
knjige za mladino:
Ika Waschtetova, Pravljice. Z večbarv-
nimi slikami. Vez. 40 K, po pošti 2 K več.
Habberton - Sorli, Bob in Ted. Povest s
slikami. Broš. 24 K, vez. 30 K, po pošti
K 3.40 več.
Čika Jova Zmaj-Građnik, Kalamandarija.
Otroške pesmi. Vez. 16 K, po pošti 1 K več.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljub-
ljani, Sodna ulica 6.

Inženier dr. Miroslav Rasal
oblastveno poverjen
stavbeni inženier
Ljubljana
Hilberjeva ulica št. 7.
Specialno stavbno podjetje
za betonstvo, železobetonske
in vodne gradnje.
Israba vodnih sil.

Posebnosti domačega izdelka za
900 novorojence. Tetra-perilo. 47
C. J. HAMANN
Mesni trg 8. Ustanovljeno 1866

Naročajte in širite sledeče
leposlovne knjige:
D. Fajgelj: Tik za fronto. Broš. 36 K, vez. 45 K, poština K 2.80.
A. Novčan: Veleja. Broš. 28 K, vez. 36 K, poština 2 K.
Anatole France - Debeljak: Pingvinski otok. Roman. Cena broš. 42 K,
po pošti pripor. 2 K 40 v več.
Dostojevski - Levstik: Besi. Roman v IV. delib. Broš. 42 K, vez. 54 K,
po pošti broš. K 8— vez. K 30— vez.
Goncourt - Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 15 K, vez. 21 K, po
pošti broš. K 3— vez. K 2.50 več.
Cervantes - Sorli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti broš. K 3—
vez. K 2.50 več.
Shakespeare - Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po
pošti broš. K 2— vez. K 2.50 več.
Macbeth. Broš. 22 K, vez. 40 K, poština 2 K.
Ante Debeljak: Soince in senoe. Broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti broš. K 2—
vez. K 2.50 več.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, vez. K 26—,
po pošti broš. 3.40 vez. K 4— vez.
Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez.
broš. 22 K, po pošti 5 K več, II. zvez. broš. 22 K, po pošti 4 K 60 v več.
Knjige se naročajo pri založništvu: Tiskovna zadruga v Ljubljani,
Sodna ulica 6. 65 68

Več kolporterjev sprejme
upravnništvo „Jutra“, Sodna ul. 6.
! OPEKA!
Državni premogovnik v Velenju
je začel s strojnim izdelovanjem prvovrstne zidne
opeke ter nudi isto v vsaki količini po najnižjih
1171 cenah. Naročila se naj pošljejo direktno na 3-2
Državni premogovnik v Velenju.